

Перетяцько Д. А.

студентка I курсу, спеціальність: 028 менеджмент соціокультурної діяльності
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Науковий керівник – Солдатенко О. І., кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецьких дисциплін Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ОРГАНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНОГО ДОЗВІЛЛЯ МЕШКАНЦІВ БАХМАЦЬКОЇ ОТГ

Анотація

У статті акцентується увага на сутності дозвілля з точки зору українських та зарубіжних науковців та аналізується використання соціокультурного потенціалу Бахмацького ОТГ для його організації на прикладі роботи будинків культури, бібліотек, шкіл мистецтв, історичного музею та історико-культурного заповідника.

Ключові слова: культурне-дозвілля, Бахмацька ОТГ, музей, бібліотека, будинок культури.

Annotation

ORGANIZATION OF CULTURAL LEISURE OF THE RESIDENTS OF THE BAKHMACH UTC

The article focuses on the essence of leisure from the point of view of Ukrainian and foreign scientists and the use of the socio-cultural potential of the Bakhmach UTC for its organization is analyzed on the example of the work of houses of culture, libraries, art schools, a historical museum and a historical and cultural reserve.

Keywords: cultural leisure, Bakhmach UTC, museum, library, cultural center.

Погоджуючись з українськими науковцями О. М. Головка, Н. С. Кампов, С. С. Махлинець, Г. В. Симочко, можна констатувати, що: «дозвілля це

сукупність занять у вільний час, за допомогою яких задовольняються безпосередні фізичні, психічні освітні і духовні потреби людини. Сфера дозвілля поєднує найрізноманітніші види життєдіяльності людини, наприклад, читання, перегляд телепередач, відвідування кінотеатрів, театрів, музеїв, концертів, спілкування з друзями, заняття спортом, розваги, прогулянки, ігри, пасивний відпочинок і т. ін. Дозвіллева діяльність відрізняється від інших видів життєдіяльності людини тим, що здійснюється, з метою отримання задоволення» [6, с. 86].

Сучасне дозвілля поділяється на багато типів в залежності від психологічних, освітніх, соціальних, рекреаційних, фізіологічних та естетичних компонентів [3].

Американський вчений Дж. Шиверс вважає доцільним поділ дозвілля на такі напрями як:

- рекреація – сприймається виключно як діяльність, що допомагає людині врівноважувати організм;
- задоволення – основною мотивацією якого є отримання щастя і радості;
- відновлення сил – вважається етапом лікування та реабілітації, відновлення духовного та фізичного здоров'я людини;
- стан буття – сфера життєдіяльності людини, в якій вона може самореалізуватися та розвинути свої здібності;
- соціальна стратифікація – залежить від того, представником якого соціального класу являється громадянин;
- вільний час – що залишається для людини після виконання нею робочих обов'язків.

Форми дозвіллевої діяльності змінюються і залежать від того, яких результатів бажає досягнути людина [8].

Бахмацька об'єднана територіальна громада була утворена 12 червня 2020 року, в Ніжинському районі Чернігівської області в Україні. До її складу входять: Бахмацька міська, Бахмацька сільська, Біловежівськ, Григорівська,

Красилівська, Курінська, Пісківська, Стрільницька, Тиницької, Фастівецької та Халимонівської сільських рад Бахмацького району [4].

Ефективній організації та проведенню культурного дозвілля всіма верствами населення (діти, молодь, люди поважного віку, ті ін..) Бахмацької ОТГ сприяє насамперед розгалужена мережа об'єктів соціально-культурної сфери, потенціал якої ще повністю не розкрито.

Найкращою матеріальною і духовною спадщиною територіальної громади є Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» – культурно-освітній та науково-дослідний заклад, створений на базі комплексу пам'яток історії, культури та природи, пов'язаних з історією українського козацтва доби Гетьманщини у місті Батурин [5].

До складу заповідника входять 39 пам'яток культурної спадщини України (археології, архітектури, садово-паркового і монументального мистецтва, історії), серед яких 5 – національного значення:

- Палац гетьмана Кирила Розумовського;
- Будинок-музей Генерального судді Василя Кочубея;
- Воскресенська церква – усипальниця гетьмана Кирила Розумовського (1802 р.);
- Дзвіниця (Осіч) Батуринського Микола-Крупицького монастиря;
- Пам'ятник жертвам Батуринської трагедії 1708 року (2004 р.) на території Цитаделі Батуринської фортеці [1].

Мережа закладів культури Бахмацької ОТГ становить 33 клубних, 27 бібліотечних закладів, Бахмацька районна школа мистецтв ім. А. Розумовського, Бахмацький історичний музей імені Миколи Гнатовича Яременка.

В 33 клубних закладах територіальної громади діє багато творчих колективів, серед яких 9 носять почесне звання «народний аматорський», наприклад, «Хор ветеранів Бахмацького РБК», «Фольклорно-обрядовий ансамбль «Берегиня»» та ін., та 1 звання «дитячий зразковий», з яких 5 знаходяться у сільській місцевості. Одним з пріоритетних напрямків діяльності

закладів культури є постійна робота з патріотичного виховання з дітьми та молоддю. У закладах культури територіальної громади діє понад 80 дитячих та молодіжних клубних формувань, до участі в яких залучено більше як 832 учасники. Протягом 2019-2021 років було проведено 252 культурно-масових заходів, які відвідали більше 10 тис. осіб.

Наприклад у Комунальному Закладі «Бахмацький Базовий Будинок Культури Бахмацької Міської Ради» функціонує 17 клубних формувань, які охоплюють 197 учасників, серед них 5 дитячих гуртків – 52 особи. За 2021-2022 р. працівниками БК було організовано та проведено 175 культурно-масових заходів, які відвідали близько 20 тис. глядачів, серед них 58 заходів для дітей та молоді, до яких долучились 3,4 тис. мешканців.

Важливою складовою роботи клубних закладів Бахмацької ОТГ є кінообслуговування населення. Протягом 2020-2021 років кіноцентром районного БК продемонстровано 69 кіносеансів, обслуговано 3,1 тис. глядачів. Від кінопоказу надійшло коштів у сумі 8,2 тис. грн. [2].

Важливу роль в організації і проведенні культурного дозвілля дітей та молоді Бахмацького ОТГ відіграє районна школа мистецтв. У грудні 2013 року на сесії районної ради Бахмацькій районній школі мистецтв присвоєно ім'я Андрія Розумовського. На сьогодні у школі функціонує 8 відділів, діє 1 філія (м. Батурин) та 2 класи у сільській місцевості, а педагогічний колектив налічує 36 викладачів. За час існування школи мистецтв було підготовлено більш як 2 500 вихованців, серед них безліч талантів – лауреати різноманітних обласних, Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів, артисти оркестрів, викладачі вищих музичних навчальних закладів [7].

Вагомий внесок у культурне дозвілля мешканців сільської місцевості, особливо дорослого населення та громадян похилого віку вносить «Бахмацька централізована бібліотечна система», що включає 27 бібліотечних закладів. Працівниками цієї соціокультурної сфери проводяться громадські заходи, акції, наприклад: «Якщо ви не читаете, ми йдемо до вас»; «Читай, дивись і слухай українське»; «Я читаю більше всіх». Також регулярно відбувається

моніторинг думки відвідувачів через опитування «Що читають жителі нашого міста та села?» та маркетингове дослідження «Що бажають бачити користувачі в бібліотеках?». Бібліотечними працівниками Бахмацького ОТГ започатковано проведення інноваційних форм роботи з читачами: літні читальні зали «Бібліотека під туями»; виїзне обслуговування читачів «Велобібліотека» та ін.

В рамках міжнародного проекту «Бібліоміст» при 4 бібліотеках функціонують Інтернет-центри, в яких сільські мешканці можуть проводити культурне дозвілля з використанням Інтернет-ресурсів:

- віртуальні подорожі;
- онлайн екскурсії;
- презентації культурно-просвітницького спрямування;
- мультимедійні перегляди;
- години веб-інформації та ін..

Загалом послугами Інтернет-центрів скористались більше 10 тис. осіб, що свідчить про затребуваність цього напряму культурного дозвілля серед місцевого населення.

Бахмацький історичний музей імені Миколи Гнатовича Яременка являється важливою ланкою сфери культурного дозвілля та туристичної інфраструктури району. Його колекція налічує 10,6 тис. експонатів основного та 12,4 тис. науково-допоміжного фонду. За 2021-2022 р. історичним музеєм організовано 16 стаціонарних та 8 мобільних виставок з різних культурно-історичних напрямів та проведено більш ніж 70 екскурсій, на яких побувало 896 місцевих та іногородніх відвідувачів [2].

Таким чином, можна зробити висновок, що культурне дозвілля дуже важливе у житті кожного мешканця як міста так і села, а результатом його організації повинен стати якісний відпочинок та всебічного задоволення культурно-освітніх та духовних потреб людей.

Отже, для розкриття соціокультурного потенціалу Бахмацького ОТГ по організації культурного дозвілля населення, необхідно покращення роботи закладів культури в таких напрямках:

- покращення умов для проведення заходів;
- покращення матеріально-технічної бази закладів культури;
- придбання нового мультимедійного обладнання;
- залучення молоді до організації та проведення культурно-масових заходів;
- залучення спонсорів, меценатів та підприємців до фінансування роботи закладів соціокультурної сфери;
- оновлення репертуар творчих колективів;
- проведення ремонтних та реставраційних робіт;
- покращення рекламної діяльності.

Список використаних джерел

1. NiNa.Az - Українська Вікіпедія. Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця». URL: <http://surl.li/ddxbb> (дата звернення: 12.11.2022).
2. Бахмацька районна рада. Культура та традиції, туристичний потенціал. URL: <https://bhrr.gov.ua/administrativno-teritorialniy-ustriy/item/50-50-культура-та-традиції-туристичний-потенціал> (дата звернення: 12.11.2022).
3. Бібліотека електронних підручників - e-Pidruchniki.com. Дозвілля в зарубіжних країнах. URL: http://e-pidruchniki.com/content/493_11Socialna_sytynist_dozvillya.html (дата звернення: 12.11.2022).
4. Вікіпедія – вільна енциклопедія. Бахмацька міська громада. URL: <http://surl.li/dtffy> (дата звернення: 12.11.2022).
5. Вікіпедія – вільна енциклопедія. Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця». URL: <http://surl.li/dtffw> (дата звернення: 12.11.2022).
6. Головка О. М. , Кампов Н. С. , Махлинець С. С. , Симочко Г. В. Організація готельного господарства: навч. посібник. Київ: Кондор, 2011. 410 с.
7. Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації. Золота симфонія ювілею музичної школи. URL: <https://eco.cg.gov.ua/index.php?id=276758&tp=0> (дата звернення: 12.11.2022).
8. Shivers J.S. Leisure and recreation concepts: a critical analysis. Boston: Allyn nd Bacon, Inc., 1981. P. 216.